

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»
Циклова комісія природничо-математичних дисциплін

ПОГОДЖУЮ

Голова групи забезпечення
ОПП спеціальності

_____ 20__ року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

_____ 20__ року

ПРОГРАМА

з дисципліни «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ»

Розробник

Данилюк І. В.

Галузь знань

18 Виробництво та технології

Спеціальність

182 Технології легкої промисловості

Освітньо-професійна програма

Технології легкої промисловості

Статус навчальної дисципліни

обов'язкова

Мова навчання

українська

2023 р.

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі» для здобувачів фахової передвищої освіти 2 курсу освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр спеціальності 182 Технології легкої промисловості денної форми навчання складена на основі ОПП «Технології легкої промисловості».

«___» _____ 2023 р. – ___ с.

Розробник: Данилюк І. В.

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні циклової комісії природничо-математичних дисциплін

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Голова циклової комісії _____ Н. СТЕФАНСЬКА

Схвалено Педагогічною радою ТФК ЛНТУ

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Тем – 5	Галузь знань: 18 Виробництво та технології	Форма навчання:
		денна
Загальна кількість годин – 105	Спеціальність: 182 Технології легкої промисловості	Рік підготовки:
		II
Для денної форми навчання: аудиторних – 44 год Самостійна робота студента – 61 год	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Семестр:
		IV
		Лекції:
		24 год
		Практичні:
		20 год
Самостійна робота:		
61 год		
Вид контролю:		
Екзамен		

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ, ПЕРЕДУМОВИ ЇЇ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

<p>Місце дисципліни в освітній програмі:</p>	<p>Трудова діяльність є найважливішою формою взаємодії людини з навколишнім середовищем, яка реалізується в планомірному процесі праці. Праця – це заздалегідь осмислений процес свідомої діяльності людини з урахуванням її досвіду, матеріальних і духовних потреб. У процесі праці людина цілеспрямовано взаємодіє з виробничим середовищем, яке, в свою чергу, розглядається як соціальне явище, але включає, крім того, речові елементи технічного й природного характеру (інструменти, устаткування, будівлі й споруди, повітря, температуру в робочих приміщеннях та ін.) і спеціальні елементи, що формуються внаслідок сукупної дії виробничих сил і відносин.</p> <p>Охорона праці в Україні є одним із найважливіших соціально-економічних завдань. Вона передбачає систему правових, технічних, економічних, санітарно-гігієнічних заходів, спрямованих на забезпечення здорових і безпечних умов праці та досліджує трудовий процес з позиції забезпечення життя та здоров'я працівників підприємств та установ.</p> <p>Вивчення основ безпеки життєдіяльності забезпечує поглиблення знань щодо взаємодії людини з біосферою та техносферою для розширення творчих можливостей майбутніх фахівців при виборі стратегії та тактики безпечної життєдіяльності, виховання нового покоління людей з морально безпечною поведінкою та життєдіяльністю.</p>
<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з виробництва та технологій легкої промисловості або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК9. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>

Програмні результати навчання:	ПР16. Дотримуватися у професійній діяльності вимог охорони праці та навколишнього середовища. ПР18. Дотримуватися етичних норм відносно інших людей та природи (принцип біоетики), розуміючи вплив досягнень у технологіях легкої промисловості на соціальну сферу.
--------------------------------	--

Передумови для вивчення дисципліни:

Для вивчення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі» необхідними є знання студентів з навчальних дисциплін «Біологія та екологія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України», «Фізика і астрономія», «Хімія» та «Правознавство» за базову середню освіту. Також ця навчальна дисципліна забезпечує міжпредметні зв'язки з дисциплінами «Охорона праці», «Фізичне виховання», «Людина і світ», «Основи маркетингу та менеджменту».

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ									
ФОРМА НАВЧАННЯ		ДЕННА (ОЧНА)							
ФОРМА КОНТРОЛЮ		ПІДСУМКОВІ ОЦІНКИ							
№ теми	Назва теми	Кількість годин:							
		Разом	Самостійна робота	Навчальні заняття:					
				Всього	з них:				
			Лекційні заняття		Семінарські	Практичні заняття	Лабораторні	Індивідуальні	
1	Основи безпеки життєдіяльності	25	13	12	8	-	4	-	-
2	Загальні поняття охорони праці, правові та організаційні основи охорони праці в Україні	24	14	10	6	-	4	-	-
3	Система державного управління охороною праці в Україні	16	10	6	2	-	4	-	-
4	Основи фізіології та гігієни праці	26	16	10	6	-	4	-	-
5	Пожежна безпека	14	8	6	2	-	4	-	-
Разом з дисципліни:		105	61	44	24	-	20	-	-

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ		
4.1 Теми лекцій		
№ з/п	Назва теми навчального заняття	Кількість годин
ТЕМА 1. ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ		
1	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек	2
2	Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	2
3	Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС	2
4	Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2
Тема 2. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ		
5	Основні законодавчі та нормативні акти про охорону праці.	2
6	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	2
7	Травматизм та професійні захворювання. Розслідування нещасних випадків. Аналіз та профілактика виробничого травматизму.	2
Тема 3. СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ		
8	Рівні, функції та завдання управління охороною праці в Україні. Управління охороною праці на підприємстві. Служба охорони праці та її завдання. Навчання з охорони праці. Кабінети з охорони праці. Інструктажі з питань охорони праці. Атестація робочих місць за умовами праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці	2
Тема 4. ОСНОВИ ФІЗІОЛОГІЇ ТА ГІГІЄНИ ПРАЦІ		
9	Нормалізація стану повітря середовища робочої зони. Заходи, що забезпечують нормалізацію стану повітряного середовища	2
10	Вимоги безпеки праці на підприємстві	2
11	Гігієна праці і виробнича санітарія працівників	2
ТЕМА 5 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА.		

12	Пожежна безпека	2
Разом		24

4.2 Теми практичних занять		
№ з/п	Назва теми навчального заняття	Кількість годин
1	Порядок розробки, погодження та затвердження інструкцій з охорони праці.	2
2	Атестація робочих місць за умовами праці	2
3	Психофізіологічна надійність людини у процесі діяльності	2
4	Дослідження параметрів мікроклімату	2
5	Методи визначення працездатності та фізіологічного стану людини	2
6	Надання першої долікарської допомоги	2
7	Ризик як оцінка небезпеки	2
8	Небезпека електричного струму	2
9	Психофізіологічні небезпеки	2
10	Розрахунок основних показників небезпеки і ризику на виробництві	2
Разом		20

4.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми навчального заняття	Кількість годин
ТЕМА 1. ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ		
1	Види небезпек: мікро- та мікробіологічна, вибухопожежна, гідродинамічна, радіаційна, фізична, хімічна, екологічна. Хімічне забруднення середовища проживання та його наслідки.	13
Тема 2. ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.		
2	Закон України «Про охорону праці». Кодекс законів про працю України. Закон України «Про охорону здоров'я». Закон України «Про пожежну безпеку». Закон України «Про дорожній рух». Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Закон України «Про цивільну оборону». Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Закон України «Про колективні договори та угоди». Державні нормативні акти про охорону праці.	8
3	Особливості охорони праці жінок. Особливості охорони праці неповнолітніх осіб. Охорона праці інвалідів.	6
Тема 3. СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ В УКРАЇНІ		
4	Державне соціальне страхування. Фонд соціального страхування від нещасних випадків.	10
Тема 4. ОСНОВИ ФІЗІОЛОГІЇ ТА ГІГІЄНИ ПРАЦІ		
5	Основи фізіології праці. Роль центральної нервової системи в трудовій діяльності людини. Втома. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату. Склад повітря робочої зони: джерела забруднення повітряного середовища шкідливими речовинами (газами, парою, пилом, димом, мікроорганізмами). Гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин. Контроль за станом повітряного середовища на виробництві. Заходи та засоби попередження забруднення повітря робочої зони. Вентиляція. Види вентиляції.	16

	Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Шум, інфразвук, ультразвук та вібрація.	
Тема 5. ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА.		
6	Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин. Визначення категорії виробничого приміщення за вибуховою, вибухопожежною і пожежною небезпекою. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкта. Пожежна сигналізація.	8
Всього:		61

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Провідною формою активізації пізнавальної діяльності студентів залишається лекція, в ході якої викладач орієнтує студентів на творче оволодіння матеріалом, дає настанови для наступної самостійної роботи над підручником.

Практична робота має на меті опанування практичних навичок та умінь.

Самостійна робота дозволяє поглибити знання, отримані на лекційних та практичних заняттях.

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
6.1. Порядок оцінювання результатів навчання	
Форма контролю	Порядок проведення контролю
Поточний контроль (усне опитування, практичні роботи)	Усне опитування, практичні роботи оцінюються за 5-бальною шкалою
Підсумковий контроль (екзамен)	Оцінка за диференційований залік визначається за 5-бальною шкалою.
6.2. Критерії оцінювання результатів навчання	
Оцінювання за національною шкалою:	Критерії та визначення оцінювання
5 (відмінно)	Здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (добре)	Здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 (задовільно)	Здобувач освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони, однак нездатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 (незадовільно)	Здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
№ з/п	Автор та назва літературного джерела (інформаційного ресурсу в Інтернет)
7.1. Основна література:	
1	Мелех Л. В. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 219с.
2	Одарченко М. С., Одарченко А. М., Степанов В. І., Черненко Я. М. Основи охорони праці: підручник. Х. Стиль- Іздат., 2017. 334 с.
3	Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Білий Р. М. Охорона праці в галузі: навчальний посібник. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 322 с.
4	Грибан В. Г., Казначеев Д. Г., Бойко О. І.. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах: Навчальний посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 228 с.
7.2. Допоміжна література:	
1	Безпека людини в сучасних умовах: монографія. В. В.Березуцький та ін. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2018. 208 с.
2	Інформаційна безпека. Підручник / Остроухов В. В. та ін. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.
3	Бедрій Я.І. Основи охорони праці: Навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2014. 240 с.
4	Бедрій Я.І. Охорона праці та пожежна безпека: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів та інженерів-практиків. Тернопіль:Навчальна книга - Богдан, 2013. 184 с.
7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:	
1	http://portal.rada.gov.ua
2	http://www.mon.gov.ua
3	http://dsp.gov.ua
4	http://www.dsns.gov.ua
5	http://www.fssu.gov.ua
6	http://www.nau.ua